

1982: verkiezingen op 8 september

Welke grote veranderingen zijn zichtbaar in de verkiezingsuitslag van 1982 als je deze vergelijkt met die van 1981? Benoem en verklaar twee verschillen.

Politieke verhoudingen in 1982

De eerste ontslaaanvraag van kabinet Van Agt II werd door de koningin geweigerd, maar lang zou deze regering niet meer bestaan. Op 13 mei 1982 kwam het definitieve ontslag. De [PvdA](#) trok de stekker eruit.

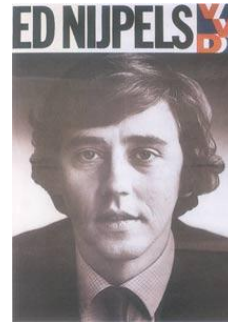
Nederland was ondertussen verkiezingsmoe. De verkiezingen voor de gemeenteraad en de Provinciale Staten waren nog maar net achter de rug. Bovendien waren de laatste Kamerverkiezingen slechts een jaar geleden. Voor een deel waren de thema's nu hetzelfde als bij de verkiezingen van 1981. De vredesbewegingen adviseerden de burger om te stemmen op partijen die tegen plaatsing van kruisraketten waren. De [PPR](#) liet via haar verkiezingsaffiche zien dat zij één van deze partijen was.

De extreem-rechtse partijen de Nederlandse Volksunie en de Centruumpartij waren bij deze verkiezingen nieuw. Ze vonden hun aanhang vooral in de oude (arbeiders)wijken in de grote steden.

Verkiezingen in 1982

Je zou misschien verwachten dat de verkiezingsuitslag van 1982 niet veel zou verschillen van die van 1981. Toch maakte het wel degelijk veel verschil. [D66](#) verloor nu bijna net zoveel zetels als dat ze vorige keer gewonnen had. Hans Wiegel kreeg een nieuwe baan. Nu werd de jonge Ed Nijpels de lijsttrekker van de [VVD](#).

Nijpels werd door de kiezers gewaardeerd en de VVD ging van 26 naar 36 zetels! Van Agt ([CDA](#)) wilde graag weer lijsttrekker worden, maar na de verkiezingen kondigde hij aan geen minister-president te willen zijn. Ruud Lubbers, die bij de vorige verkiezingen nog een goede lijmpoging had gedaan, werd uiteindelijk de minister-president: kabinet Lubbers I (CDA, VVD). Dit kabinet zat voor de verandering de hele regeringstermijn uit. De PvdA nam als grootste partij met 47 zetels plaats in de [oppositie](#). Niemand had verwacht dat de PvdA de grootste zou worden na de flinke verkiezingsnederlaag die de partij bij de Provinciale Statenverkiezingen had geleden. Misschien lag het aan het inhoudelijke affiche van de PvdA?

De kiezers namen het D66 kwalijk dat ze in het (demissionaire) kabinet waren blijven zitten toen de PvdA eruit stapte. D66 werd weer een kleine politieke partij. Er kwamen twee nieuwe politieke partijen met ieder één zetel in de Kamer: de [Evangelische Volkspartij](#) onder leiding van Ubels en de [Centruumpartij](#) onder leiding van Janmaat. Net als de PvdA plaatste

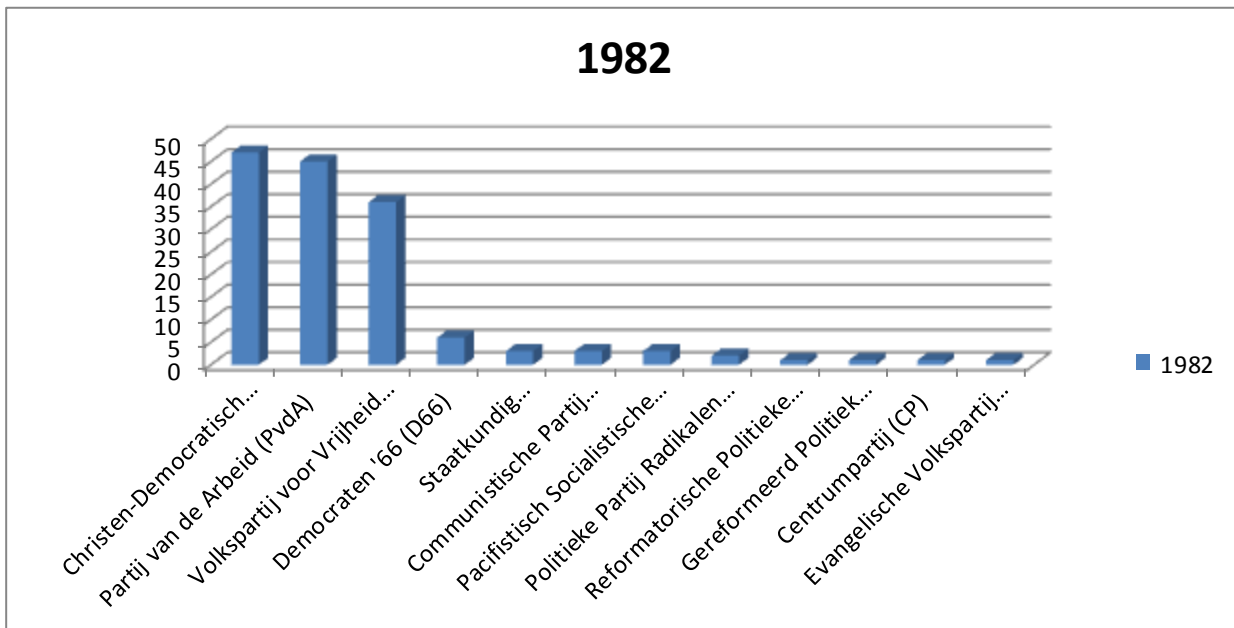
de Centrumpartij haar standpunten op een affiche.

Ze vonden zich een partij voor alle Nederlanders, niet links en niet rechts. Andere politici vonden de Centrumpartij racistisch. Daarbij doelden ze vooral op 'strijdpunt 10': Nederland is geen immigratieland, dus stop de vreemdelingenstroom. De meeste politici besloten Janmaat in de Tweede Kamer te negeren. Ook in 1982 werd Den Uyl weer lijsttrekker voor de PvdA: voor de zesde keer maar liefst. Niet iedereen was daar blij mee, maar niemand anders had zich kandidaat gesteld.

Wist je dat:

- ... Janmaat in 1984 uit zijn partij werd gezet en op persoonlijke titel in de Kamer bleef zitten?
- ... de Tweede Kamer in 1983 voor de eerste keer sinds WOII gebruik maakte van haar enquêterecht?

Dit leidde tot het kabinet Lubbers I (CDA, VVD, totaal 81 zetels).